

Barbara Kryda

Sylwetki członków honorowych Towarzystwa wybranych 25 X 1986 roku

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 23, 139-142

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Barbara Kryda

SYLWETKI CZŁONKÓW HONOROWYCH TOWARZYSTWA
WYBRANYCH 25 X 1986 ROKU

Sante Graciotti, ur. w 1923 r. w Osimo, profesor Uniwersytetu Rzymskiego, dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej tegoż uniwersytetu, członek Międzynarodowego Komitetu Słowistów, ekspert literatur słowiańskich przy UNESCO, jest znakomitym badaczem literatury polskiego renesansu i oświecenia. Posiada ogromną wiedzę w zakresie literatur słowiańskich — od średniowiecza do modernizmu. W swych pracach przywołuje bogate konteksty porównawcze dla analizowanych zjawisk. Z obszaru polskiej kultury znane są jego badania twórczości Jana Kochanowskiego (w perspektywie komparatystycznej) i Ignacego Krasickiego (studia nad *Panem Podstolim*, biblioteką Krasickiego, utopią w dziele księcia biskupa warmińskiego oraz kulturą jego czasów). Podejmował również wnikliwe badania nad facecją polską, działalnością teatynów w Polsce wczesnego oświecenia, osobą i wpływem nuncjusza papieskiego Duriniego na środowisko literackie czasu Stanisława Augusta. Przygotował dla serii Biblioteki Narodowej edycję liryków Krasickiego.

Karl Dedecius, ur. w 1921 r. w Łodzi, dyrektor Deutsches Polen Institut w Darmstadt, znakomity tłumacz literatury polskiej na język niemiecki, jest wykładowcą wielu uniwersytetów, utalentowanym propagatorem kultury polskiej w Niemczech. Działalnością swoją buduje pomost między naszymi narodami, umożliwiając wzajemne rozumienie i pogłębianie kulturalnych więzi (*Deutsche und Polen*, 1971, *Posłannictwo książki*, 1973). Znamca polskiej kultury literackiej — zwłaszcza współczesnej — tłumaczył i wydawał w oddzielnych tomikach utwory Kruczkowskiego, Leca, Przybosia, Herberta, Różewicza, Gałczyńskiego, Szymborskiej, Miłosza, Szaniawskiego, Nowaczyńskiego, Wojtyły. Jest również autorem — redaktorem i tłumaczem — wielu antologii polskiej literatury, np. poetów poległych w czasie II wojny, 20-lecia międzywojennego, satyry, poezji miłosnej, poezji kobiecej (np. *Kwartet żeń-*

ski: *dwie wariacje w instrumentacji Karla Dedecjusza*, 1987 — antologia wierszy Iłakowiczówny, Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Szymborskiej, Lipskiej). Doświadczenia swoje ujął w książce *Notatnik tłumacza*, 1974. Członek polskiego PEN-Clubu, nagrodzony odznaką „Zasłużonego dla Kultury Polskiej”.

Władysław Floryan, ur. w 1907 r. w Sieniawie, nestor polonistyki wrocławskiej wywodzi się ze środowiska Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (członek Towarzystwa Naukowego Lwowskiego, Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego). Jest jednym z najwybitniejszych autorytetów w dziedzinie edytorstwa naukowego. Badacz komparatysta (na obszarze literatury włoskiej), jest znawcą twórczości Jana Kochanowskiego, oraz wydawcą tekstów staropolskich. Wybitne zasługi położył w zakresie edycji Juliusza Słowackiego i przede wszystkim Adama Mickiewicza. Jest również redaktorem naczelnym *Dziejów literatur europejskich*. W dorobku swoim ma pracę *Z doświadczenia filologa wydawcy* (1965), opracowania o charakterze historycznym dotyczące Ossolineum, dziejów piśmiennictwa śląskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego (1945 - 1970).

Siemion Siemionowicz Łanda, ur. w 1923 r. w Odessie, profesor Państwowego Instytutu Kultury im. Nadzieży Krupskiej w Leningradzie jest jednym z najwybitniejszych polonistów, znawców Mickiewicza i jego epoki w Związku Radzieckim. Interesują go przy tym tak zjawiska z obszaru związków literatury ze światem idei i problemy kultury epoki, jak zagadnienia tekstu literackiego czy biografii. Temat pracy doktorskiej Łandy dotyczył Mickiewicza i filomatów, habilitował się na podstawie pracy o dekabrystach, w dalszych badaniach podejmował problemy relacji między pisarzami polskimi i rosyjskimi (*Puszkina w Polsce 1949 - 1954*, *Mickiewicz a dekabryści*, *Mickiewicz a Puszkina*, *Wiaziemski a Niemcewicz*, *Niemcewicz a Żukowski*). Wydał zaś, opatrując wstępem, przypisami i komentarzem, *Sonety Mickiewicza* (Leningrad 1976) i *Rękopis znaleziony w Saragossie* Potockiego (Moskwa 1971). We współpracy z Instytutem Badań Literackich PAN opracował *Kronikę życia i twórczości Mickiewicza za lata 1824 - 1828*. Jest również autorem scenariusza filmu polsko-radzieckiego o Puszkynie i Mickiewiczu, współpracuje z polskim środowiskiem naukowym publikując swoje rozprawy w „Pamiętniku Literackim”, „Slavia Orientalis”, „Kwartalniku Instytutu Polsko-Radzieckiego”, „Przeglądzie Humanistycznym”.

Artur Hutnikiewicz, ur. w 1916 r. we Lwowie, studiował na Uniwersytecie Jana Kazimierza filologię polską i klasyczną, w czasie okupacji brał udział w podziemnym życiu kulturalnym i literackim Lwowa. Po wojnie profesor Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w To-

runiu, jest wieloletnim członkiem zarządu Oddziału Toruńskiego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Jako badacz i znawca literatury polskiej okresu Młodej Polski i wieku XX, jest on autorem pracy o twórczości literackiej Stefana Grabińskiego (1959), *Portretów i szkiców literackich* (1976). Wiele prac poświęcił twórczości Stefana Żeromskiego, opracowując monografię popularną, wiele studiów poświęconych konkretnym utworom, wreszcie najnowszą monografię pisarza (*Żeromski*, 1987). Był członkiem komitetu redakcyjnego *Literatury polskiej* (*Przewodnik encyklopedyczny*, 1985), bierze udział w wielu pracach zbiorowych (biogramy do słowników literackich). Wybitny nauczyciel i popularyzator, opracowuje tomiki analiz literackich dla użytku szkolnego (BAL: *Hymny Kasprowicza*, *Przedwiośnie Żeromskiego*), a jego synteza kultury współczesnej (*Od czystej formy do literatury faktu*, I wyd. 1965) stała się niezastąpioną pomocą dla szkół licealnych i studentów polonistyki.

Mieczysław Klimowicz, ur. w 1919 r. w Sokalu, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego i członek rzeczywisty PAN, studiował we Wrocławiu w okresie powojennym, współpracując również z Zakładem Ossolineum i Zespołem Literatury Oświecenia Instytutu Badań Literackich PAN. Jest on wybitnym znawcą literatury okresu Oświecenia, a szczególne prace badawcze prowadził na obszarze dramatu i teatru (studium źródłowe *Początki teatru stanisławowskiego 1765 - 1777*, wyd. 1965). Jest autorem tomu *Oświecenie*, akademickiej syntezy epoki (I wyd. 1972). Podejmował również badania nad literaturą i kulturą okresu saskiego, wydawał pisma Ignacego Krasickiego. W latach 1975 - 1981 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Badań Literackich PAN, a w ciągu kilku kadencji (1976 - 1983) był prezesem Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza.

Czesław Miłosz, autor *Historii literatury polskiej* (1973) i studiów o Mickiewiczu, wykładowca literatur słowiańskich na Uniwersytecie w Berkeley w Kalifornii, USA, jest przede wszystkim poetą, eseistą, tłumaczem. Urodzony w 1911 r. w Szetejnach nad Niewiażą, związany był ze środowiskiem literackim Wilna (studiował na Uniwersytecie Stefana Batorego) i Warszawy. W czasie okupacji prowadził konspiracyjną działalność kulturalną (w 1942 r. wydał antologię poezji *Pieśń niepodległa*). Od 1951 r. zdecydował się pozostać na emigracji. Laureat Nobla (1980) za całość twórczości ze względu na jej humanistyczny, uniwersalny charakter, jest twórcą otwartym na współczesne problemy kultury i sztuki słowa, w twórczości eseistycznej podejmującym ważne problemy świadomości człowieka wobec nacisku historii i przemian cywilizacyjnych (*Zniewolony umysł*, 1953, *Rodzinną Europą*, 1959, *Ziemia*

Urlo, 1977). Tłumacz *Biblii*, przyswoił również polskiej literaturze wybitne dzieła z obszaru kultury zachodnioeuropejskiej (np. S. Weil), zwłaszcza angielskojęzycznej (np. Milton, Blake, Whitman, Yeats, Eliot), w głęboki i twórczy sposób wiążąc tradycję ze współczesnością, a kulturę polską z wartościami powszechnymi.

Stefan Żółkiewski, ur. w 1911 r. w Warszawie, jest jednym z najstarszych prelegentów Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza (jeszcze przed wojną wygłaszał odczyty w Oddziale Warszawskim). Profesor Uniwersytetu Warszawskiego i członek rzeczywisty PAN, po roku 1945 był organizatorem życia polonistycznego, współtwórcą Instytutu Badań Literackich i jego dyrektorem. Marksistowski historyk literatury (m.in. *Spór o Mickiewicza*, 1952), jest również wybitnym teoretykiem i metodologiem zainteresowanym problematyką integracji nauk humanistycznych poprzez szukanie związków i wzajemnych uzupełnień między różnymi współczesnymi kierunkami badań, w szczególności socjologią literatury, antropologią i semiotyką. Twórca teorii kultury literackiej, organizator badań w tym zakresie, swoje stanowisko formułuje w pracy *Kultura, socjologia, semantyka literacka* (1979), wcześniej stosując tę teorię do opisu wybranego zjawiska (*Kultura literacka 1918 - 1932*; wyd. 1973). Wydawca pism społecznych W. Nałkowskiego (1951) jest także autorem pracy *Perspektywy literatury XX wieku* (1960) i zbioru szkiców *Cetno i lichy* (1983), *Znaki kultury* (1988).

OBCHODY 100-LECIA TOWARZYSTWA W ODDZIAŁACH

BIELSKO-BIAŁA

Obchody setnej rocznicy istnienia Towarzystwa w naszym Oddziale miały następujący kształt:

W okresie poprzedzającym jubileusz ukazały się dwa artykuły: Janusz Wit [L. Dutkiewicz] — *Towarzystwo tylko o rok młodsze*, „Podbeskidzie” 1983, z. 5 - 6/7 - 8; Leopold Dutkiewicz — *Towarzystwa Literackiego ciąg dalszy*, „Podbeskidzie” 1983, z. 8 - 9/9 - 10.

Trzykrotnie wygłaszano kilkuminutowe komunikaty o historii, celach i dokonaniach Towarzystwa na konferencjach metodycznych nauczycieli języka polskiego (mówił prezes Oddziału).

Odbyło się uroczyste zebranie Zarządu Oddziału.

W radiowęźle Liceum Ogólnokształcącego im. S. Konarskiego w Oświęcimiu, miejscu pracy prezesa Oddziału, nadano półgodzinną audycję o historii i dokonaniach Towarzystwa.